No. 1299 Zaterdag 21 November 1908 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 20 November.

HET PROTOKOL VAN 1894 VERVALLEN.

Het is heden reeds veertien dagen, dat Nederland het Protokol van 1894 verbrak en als onmiddellijk gevolg daarvan het verbod van wapenuitvoer van Curaçao naar Venezuela ophief.

Wat voor indruk dit alles op Castro gemaakt heeft, weten wij nog altijd niet. In Venezuela zelf heeft het de hoop verlevendigd van allen, die nog niet wanhoopten, dat aan het schrikbewind van Castro ten slotte toch een einde zou komen.

De hooge Regeering van Nederland schijnt aan het vervallen verklaren van het Protokol van 1894 buitengewoon veel gewicht te hechten en er heel wat van te verwachten.

In de Misive van 20 Aug. schreef de Minister van Buitenlandsche Zaken:

„Reeds nu echter toone de Regeering van Venezuela van stonde aan, dat Zij de handhaving van het in 1894 zoo gelukkig tot standgekomen Protocol, hetwelk de basis onzer verhoudingen uitmaakt en de daarin door Nederland aangegane en getrouwelijk nagekomen verplichtingen op zijn juiste waarde weet te schatten en het niet in de waagschaal wil stellen door den onhoudbaren toestand te bestendigen, welken Zij door Hare decreten van 14 Mei geschapen heeft."

Zooals men zich zal herinneren, had de Nederlandsche Regeering zich door het Protokol van 1894 verplicht „om met alle haar ten dienste staande middelen te verhinderen elke samenspanning, aanranding, of andere handeling strijdig met de openbare orde in Venezuela."

Van deze verplichting heeft Nederland zich ontslagen geacht, zoodra het officieele antwoord van Castro in Den Haag was ontvangen en daaruit gebleken was, dat Castro zijn decreten niet wilde intrekken, maar nieuwe onderhandelingen, nu niet langer per brief, maar mondeling met een confidentieelen agent, wilde aanknoopen.

Zonder verder op dit schrijven van Castro in te gaan, heeft Nederland met de daad getoond, dat het van verdere besprekingen niet gediend is. Het eenig antwoord was intrekking van het Protokol en het verbod van wapenuitvoer.

De beteekenis van deze daad blijkt vooral uit de Missive van 3 September.

„De Nederlandsche Regeering ontving uit dit schrijven (Venezuela, 28 Juli) zoozeer den indruk dat van Venezolaansche zijde begeerd werd om de goede verhouding tusschen de twee landen te verbreken, dat zij een oogenblik van meening is geweest dat slechts een daarmede overeenstemmende houding viel aan te nemen, en gebruik gemaakt moest worden van het recht haar door Ur. Es. schrijven gegeven om het protocol van 1894 als vervallen te beschouwen, *aan de Venezolaansche Regeering de verantwoordelijkheid latende voor de gevolgen.*

De oprechte begeerte echter om dien toestand niet te doen intreden alvorens alle middelen ter zijner voorkoming zijn beproefd geworden, heeft haar er toe doen besluiten," etc.

En op het slot:

„Mocht Harer Majesteits Regeering tot haar groote teleurstelling een dergelijke goede gezindheid, bij den President niet aantreffen en mochten de Nederlandsche Koloniën ook na 1 November nog getroffen blijven door het decreet van Mei dezes jaars en de daarmee verband houdende maatregelen, dan ziet zij zich gedwongen alsdan zich van de verplichtingen van bedoeld Protocol ontslagen te rekenen en zich *een algeheele vrijheid* van handelen voor te behouden, waarvan de *verantwoordelijkheid uitsluitend ten laste van President Castro komt.*"

Men ziet het, na deze plechtige, ernstige aankondiging, nadat tot tweemaal toe alle verantwoordelijkheid der gevolgen op Castro wordt geworpen, nadat uitdrukkelijk is verklaard, dat alle middelen om dezen maatregel te voorkomen vruchteloos beproefd werden, mag men wel iets zeer gewichtigs verwachten.

Dat hoogst gewichtige, waarvoor Castro veel meer bevreesd is dan voor den buitenlandschen vijand, is de revolutie binnen Venezuela, de opstand van het eigen volk tegen den tyran, het omverstooten der tegenwoordige Regeering, tegelijk met de verjaging en uitdrijving van Castro.

Alleen de Venezolanen zijn in staat het binnenland in te trekken en Castro te bestoken in zijn kapitool.

Alleen door een revolutie in Venezuela zelf kan Castro binnen een paar weken, dagen misschien, uit het zadel worden gelicht. Een blokkade der Venezolaansche havens zal zeer zeker doel treffen, maar het is zeer goed mogelijk, dat Castro, die ten slotte zal moeten toegenen, het toch nog eerst een paar maanden uithoudt. Proviand werd bij groote hoeveelheden ingeslagen.

De meest voor de hand liggende oplossing der Venezolaansche quaestie, de snelste, gemakkelijkste en minst kostbare ook voor Nederland. daar het zich slechts permissief heeft te houden en de Venezolanen hun gang maar behoeft te laten gaan, is wel het niet verhinderen van het voorbereiden eener Venezolaansche revolutie op Nederlandsch grondgebied.

Dat van deze goede gelegenheid [illegible] een dankbaar gebruik is gemaakt, zal wel niemand betwijfelen.

Uit den aard der zaak, wordt van deze overrompeling zooals de revolutie bedoelt, wordt van alle voorbereiding en plannen weinig bekend. Dat zou te gevaarlijk wezen. Maar wel is men reeds hier te weten gekomen, dat machtige vijanden van Castro zich hebben vereenigd om eendrachtig samen te werken. Hun hoofd is reeds gekozen. Namen mogen wij niet noemen, maar personen, die hem kennen, verklaren, dat het een uitstekende leider is der tegenwoordige beweging en later een goed President belooft te zijn.

Voorloopig moeten wij nog een paar weken geduld hebben, als Castro ten minste niet nog juist bij tijds inbindt.

Binnenkort kunnen wij volkomen zekerheid hebben, of de revolutieplannen werkelijk kans van slagen hebben of niet.

Vóór dien tijd behoeven wij van de zijde der Nederlandsche Regeering geen nieuwe maatregelen te verwachten

Eerst moet worden afgewacht, of deze eerste maatregel, het opheffen van het Protocol etc, de gewenschte gevolgen heeft, d. w. z. of er werkelijk een krachtige revolutie uitbreekt en Castro overwonnen wordt.

Gebeurt dit niet, eerst dan zal Nederland tot het stellen van een tweeden maatregel, blokkade bijv. over kunnen gaan.

Het zou onverstandig wezen op het oogenblik iets meer van Nederland te willen eischen.

Afgaande op de berichten uit de Couranten zal menigeen op Curaçao, evenals onze Redactie, heel wat anders van Nederland verwacht hebben.

Na 1 November begint de blokkade, zoo dacht een ieder, en wij met hen. Nu de officieele stukken echter zijn openbaar gemaakt schijnt het ons toe, dat Nederland gehoopt had, dat Castro reeds bij de bedreiging alleen met intrekking van het Protokol, zou hebben toegegeven.

Van daar, dat er telkens zooveel nadruk op dat feit werd gelegd en op de gevolgen daarvan. Maar ook bleek ons uit de redactie der stukken, dat Nederland toch ook Castro's weigering voor mogelijk hield en daarom liet doorschemeren, dat het de Revolutie vrij spel zou laten. Dit schijnt wel het oorspronkelijk plan der Regeering te zijn geweest, immers reeds voor maanden heette het, dat de twee andere oorlogsschepen eerst tegen het einde van dit jaar konden verwacht worden, d. w. z. nadat Nederland de gevolgen der intrekking van het protokol volkomen heeft kunnen beoordeelen.

Nu, alles wijst er op, dat men thans niet zoo heel lang meer op de goede gevolgen daarvan zal behoeven te wachten.

Onze Begrooting in de Tweede Kamer.

VOORLOOPIG VERSLAG.

ALGEMEENE BESCHOUWINGEN.

Met leedwezen werd geconstateerd dat, nadat de goede oogst van 1907 op de toestanden van het eiland Curaçao zulk een gunstigen invloed had uitgeoefend, sinds dien de bekende maatregelen van het Venezolaansche gouvernement, die voor velen de middelen van bestaan geheel deden wegvallen, de welvaart der kolonie ten zeerste hebben geschaad. Blijkens de berichten van daar kwijnt de handel en ligt de scheepvaart voor een goed deel stil Onder een deel der bevolking heerscht armoede; de gestadige achteruitgang van het bevolkingscijfer gaat onverzwakt voort; velen zien zich verplicht buiten de kolonie een broodwinning te zoeken. Daarbij komt nog, dat de droogte de gewassen heeft geteisterd. Aan goed drinkwater is gebrek, ziekten komen veelvuldig voor. Onder deze omstandigheden is het vooral ook te betreuren, dat, zooals in het jongste Koloniaal Verslag is vermeld, sinds 1907 de grove-hoedenvlechterij, die zoovelen handen werk gaf, is beginnen te kwijnen. Wel schijnt veel vraag te blijven bestaan voor fijne hoeden, doch het aantal lieden, die in het vervaardigen daarvan bedreven zijn, is gering.

De ongewone omstandigheden, waarin de kolonie verkeert, maken het raadzaam, zoo merkte men op, de cijfers dezer begrooting niet al te critisch te beschouwen. Het zal niet kunnen bevreemden, indien de uitkomsten van den dienst naderhand blijken eenigszins anders te zijn dan volgens deze begrooting is te verwachten. Overigens verklaarde men zich bereid er toe mede te werken, dat de kolonie uit de Schatkist van het moederland de hulp verkrijgt, die het in deze tijden zoo dringend behoeft. Sommige leden vroegen of reeds besloten is op welke wijze aan de vele werkeloozen van gouvernementswege werk zal worden verschaft. Zij wezen hunnerzijds op de wenschelijkheid putten te laten graven, wegen te verbeteren, dammen aan te leggen en, waar noodig, plassen droog te leggen. Echter zal werkverschaffing niet voldoende zijn om den nood te lenigen Schoolvoeding en uitdeeling van levensmiddelen zullen, naar de meening van bedoelde leden, niet achterwege mogen blijven.

Nu handel en scheepvaart gedeeltelijk stil liggen, springt te duidelijker de wenschelijkheid in het oog om de ontwikkeling van industrie en landbouw in de kolonie zoo krachtigtig mogelijk te bevorderen. Wat laatstgenoemden tak van volkswelvaart betreft, verklaarden enkele leden uit de beraadslagingen van den Kolonialen Raad tot hun leedwezen den indruk te hebben gekregen, dat de geestdrift voor maatregelen ten bate van den landbouw in dat college niet overgroot is. Om over de juistheid van sommige aldaar verkondigde meeningen te kunnen oordeelen, zouden zij gaarne een overzicht ontvangen van hetgeen met de belangrijke uitgaven, in de laatste jaren in het belang van den landbouw gedaan, wezenlijks is bereikt. Van dezelfde zijde drong men er op aan de proeven, die van gouvernementswege worden genomen, vooral zoo in te richten, dat zij waarde voor de practijk hebben. Men moet naar cultures zoeken, die voor het droge klimaat der Benedenwindsche eilanden geschikt zijn en waarvoor rentabiliteitsberekening, zorgvuldig opgezet, uitkomt. Oprichten van een model-plantage scheen den hier aan het woord zijn den leden, in verband met een en ander, hoogst wenschelijk.

Het nut van de landbouw–inspectie, zetelende te Paramaribo, voor Curaçao, werd door eenige leden in twijfel getrokken. Zij merkten op, dat uit de in den Kolonialen Raad gehouden discussiën ook allerminst blijkt, dat in die vergadering dat nut wordt ingezien. De door de inspectie uitgegeven bulletins hebben voor een droog klimaat als dat van Curaçao geen belang; zij worden er dan ook zoo goed als niet verkocht. In practische waarde staan zij ongetwijfeld achter bij dergelijke alom verkrijgbare geschriften uit de Engelsche Antillen en uit droge streken van Noord-Amerika. Meer heil dan van de bemoeiingen der landbouwinspectie zag men te gemoet van de oprichting van proeftuinen en demonstratievelden, waarvoor intusschen een vaste, bekwame leiding van deskundigen, afzonderlijk voor de Boven– en Benedenwindsche eilanden, onmisbaar werd geacht. Zulke deskundige personen zouden tevens kunnen worden belast met de studie en de bestrijding van allerlei ziekten in ververschillende gewassen, als mais, divi-divi, cocos en oranjeappelboomen voorkomende. Ook valt hier te denken aan de rupsenplaag op Aruba en St. Eustatius en aan de ziekte der bataten op dat laatste eiland. Het vinden van gewassen, geschikt voor aanplant in de valleien en die de kosten van irrigatiewerken kunnen dragen, kan ook slechts verwacht worden van deskundigen, die dit onderwerp op stelselmatige wijze bestudeeren.

In het belang van bezuinigingen werd aangedrongen op vereenvouding in de Bestuursinrichting. Hierbij werd gewezen op een artikel van de hand van den heer Hamelberg in *Het Vaderland* van 24 Juli jl. Men meende, dat daarin meer dan één behartenswaardige wenk voorkwam. De daarvoor door den Gouverneur benoemde commissie zal, naar de meening der hier aan het woord zijnde leden, ongetwijfeld slagen in haar taak om middelen van bezuiniging aan te wijzen, indien zij zich op het standpunt stelt, dat de bestuursinrichting *kan* worden vereenvoudigd en zich dus aanstonds begeeft in een onderzoek naar de vraag *hoe* die vereenvoudiging zal plaats hebben. Sommige leden wezen als een onderdeel, waarop stellig bezuinigd kan worden, de kostbare inrichting der rechtsbedeeling op de kleine eilanden aan. Voor elk dier eilanden zijn de kosten aan traktementen, toelagen enz. belangrijk, althans in verhouding tot den uiterst geringen omvang, dien, blijkens het Koloniaal Verslag, de rechtsbedeeling er heeft. Zou door de invoering van een ommegaand rechter voor de Bovenwindsche eilanden te zamen geen besparing kunnen worden verkregen? Zulk een maatregel zou, meende men, ook op zich zelve aanbeveling verdienen. want de tegenwoordige toestand, dat de rechtsbedeeling berust bij den gezaghebber, d. i. het uitvoerend gezag, is principieel verkeerd en kan te allen tijde tot zeer ongewenschte praktijken leiden. In herinnering werd hierbij gebracht, dat, bij de behandeling in de Tweede Kamer van de begrooting voor 1906 (*Handelingen* 1905—1906, bladz. 309) 's Ministers ambtsvoorganger beloofde, dat er naar zou worden gestreefd op de kosten van rechtsbedeeling en bestuur zooveel mogelijk te bezuinigen. Gaarne zou men vernemen of pogingen in die richting zijn aangewend, en, zoo ja, met welk resultaat.

Voorts werd door enkele leden wederom op decentralisatie aangedrongen, autonomie van de kleinere eilanden, splitsing van de locale en de koloniale financiën. Zij meenden dat daardoor op de uitgaven voor traktementen, pensioenen, verloven en overtochtsgelden zou kunnen worden bezuinigd. Voor die decentralisatie bestaat te meer reden, wijl het beschavingspeil van de bevolking op de eilanden over het algemeen hooger is dan dat van de bevolking van Suriname. Men zag niet in waarom, waar dat het geval is, het Regeeringsreglement niet, ten behoeve van bedoelde eilanden, in denzelfden vrijzinnigen geest zou worden herzien, dien het voor Suriname ademt en waarin deze laatste kolonie nu reeds jaren lang met gunstigen uitslag wordt bestuurd.

Laatstbedoelde leden achtten het vooral wenschelijk, dat aan de bestaande suprematie van de bewoners van Curaçao een einde werd gemaakt. De leden van den daar gevestigden Kolonialen Raad zijn voor het meerendeel met land en volk der overige eilanden onbekend. Het is dus begrijpelijk, dat de belangen dier afgelegen oorden in hen slechts zelden bezielde verdedigers vinden, ja dikwijls worden die belangen voorbijgezien en verwaarloosd. De onderhavige begrooting, waarop vele voorgestelde uitgaven voor de kleine eilanden zijn geschrapt of verlaagd, levert hiervan een voorbeeld op.

Ook is, naar men meende, bij de beraadslagingen over de jongste reorganisatie der belastingen dat overwicht van het grootste eiland duidelijk gebleken. De belangen van Curaçao schijnen het karakter der herziening voor een goed deel te hebben bepaald; met het groot verschil in de toestanden op de Bovenwindsche en de Benedenwindsche eilanden — de eerste op landbouw en veeteelt, de laatste op handel en scheepvaart als voornaamste bestaansmiddel aangewezen — is niet voldoende rekening gehouden. Verzette, zoo waren enkelen geneigd te vragen, dat verschil tusschen de eilanden zich niet tegen elke unificatie van belastingstelsel? De verhooging van invoerrecht kan voor Curaçao gevaarlijk zijn, al is zij elders minder bezwaarlijk te achten. Voor Aruba is deze verhooging vrij wel als een nieuwe belasting aan te merken, zonder dat een noemenswaardige verlichting van lasten daartegenover staat. Ook voor Saba zullen de nieuwe belastingen een zwaren druk beteekenen. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat zij de emigratie van dit eiland in de hand zullen werken, een emigratie, waartoe de omstandigheid, dat thans reeds jaarlijks verhuizing van tal van Sabanen naar den vreemde plaats vindt, te eer verleiden zal. De belasting op St. Eustatius schijnt zonder kennis van plaatselijke toestanden in den Kolonialen Raad te zijn geregeld. De hondenbelasting, ad f 3 per hond, heeft er op dat eiland toe geleid, dat men zich op ruime schaal van deze dieren heeft ontdaan, terwijl, te recht, door den Raad van Politie van het eiland er op is aangedrongen dat althans waakhonden in de eenzame buitenbuurten worden vrijgesteld. Gevraagd werd of de Minister het niet wenschelijk oordeelt te trachten meerdere inkomsten te trekken uit de ontginning der phosphaatmijnen van San Barbara dan zal worden bereikt met een uitvoerrecht op mijnproducten van 4 pct. In de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting voor 1908 heeft de Minister medegedeeld, dat de reorganisatie is ondernomen om tot een rechtvaardiger verdeeling van den belastingdruk te komen en dat de totaal opbrengst ongeveer dezelfde zal zijn als bij het bestaande stelsel. De hier aan het woord zijnde leden betwijfelden zeer of genoemd doel inderdaad is bereikt. Zij zouden gaarne een vergelijkende schatting ontvangen, voor elk der eilanden, van de opbrengst naar het oude en het nieuwe stelsel.

Decentralisatie, als boven bedoeld, zoo merkte men ten slotte op, zou geenszins met de hoofdbeginselen van het Regeeringsreglement in strijd

zijn. Integendeel, uit het reglement spreekt ten duidelijkste het beginsel, dat de kleine eilanden niet zijn te beschouwen als aan Curaçao ondergeschikt, doch elk rechtstreeks is onderworpen aan de souvereiniteit van den Nederlandschen Staat. Zekere zelfstandigheid bezitten de eilanden dan ook reeds; het komt er slechts op aan in deze richting verder te gaan

Wat betreft de verdeeling der bevoegdheden binnen de grenzen, die aan de autonomie van elk der eilanden zijn gesteld, zoo werd nogmaals met klem gepleit voor een bestuursinrichting, geschoeid op de leest onzer gemeenten. De bevoegdheden van den gezaghebber zouden dan eenige inperking moeten ondergaan ten bate van een gemeenteraad, die de huishouding van het eiland zou hebben te besturen. Men stelde zich de betrekking van gezaghebber dan voor als veel gelijkenis biedende met die van burgemeester eener Nederlandsche gemeente. Ten vorigen jare heeft de Minister, in de Memorie van Antwoord zich niet afkeerig getoond van de doorvoering dezer denkbeelden. Gaarne zou men vernemen welke de meening van den tegenwoordigen Minister op dit punt is en of van hem stappen in de aangegeven richting zijn te verwachten. Met voldoening was gezien, dat de ontwerp-begrooting dit jaar vooraf aan de Raden van Politie ter kennisneming is toegezonden.

Gevraagd werd naar een opgaaf van de toename der bouwgronden en van de toename der uitvoeren na 1900, voor elk der eilanden.

Enkele leden waren teleurgesteld, dat, naar aanleiding van het ten vorigen jare gedane verzoek, de notulen van de raden van politie niet aan de Kamer zijn overgelegd.

Er werd over geklaagd, dat op Curaçao in sterke mate wordt deelgenomen in voornamelijk buitenlandsche loterijen. Men meende te weten, dat daardoor jaarlijks een kapitaal van ongeveer f 100 000 d. i. meer dan ⅕ van de opbrengst der belastingen, aan de kolonie wordt onttrokken. Een verbod op het houden van loterijen, althans een bepaling, die de vrijheid daartoe beperkt, werd ten zeerste gewenscht geoordeeld.

Eenige leden wenschten gaarne 's Ministers meening te kennen omtrent de vraag, of, met het oog op de binnen enkele jaren te verwachten voltooiing van het Panamakanaal, de verzekering van Curaçao's toekomst geen voorziening vereischt. Zij vestigden daarbij de aandacht op de beschouwingen van den ingenieur LOMAN in diens op 11 Mei jl. te Paramaribo gehouden lezing „De toekomst van Curaçao als Nederlandsche wereldhaven in West-Indië."

Onder verwijzing naar een artikel, voorkomende in het eerste blad D van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van Zondag 4 October jl., werd gevraagd of de Regeering geen maatregelen kan nemen, die de afvloeiing van zilvermunt, tegenwoordig in Curaçao op te merken, tegengaat. Is het niet mogelijk, dat de Regeering het gouvernement van Curaçao machtigt reeds nu te trekken voor de sommen, die binnen een niet te ver verwijderde toekomst zullen zijn over te maken. In verband met de hooge wisselkoersen behoeft zulk een anticipatie waarschijnlijk niet gepaard te gaan met financieel nadeel voor den Staat.

Artikelen.

IIde AFDEELING.

Enkele leden zouden gaarne vernemen in welk stadium de zaak der vereenvoudiging van het strafproces thans verkeert. Kan, in verband met hetgeen ten vorigen jare de Gouverneur in de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting heeft medegedeeld, binnen korten tijd een reorganisatie worden tegemoet gezien?

IVde AFDEELING.

Opnieuw werd aangedrongen op een verhooging van het subsidie aan het bijzonder onderwijs, en wel in zoodanige mate dat dit zich in even krachtigen steun zou kunnen verheugen als het bijzonder onderwijs in Suriname. De regeling, die thans voor Curaçao geldt, houdt alle ontwikkeling tegen. Bij kleinere klassen dan van 80 leerlingen wordt voor scholen buiten de stad voor meerdere onderwijzers geen subsidie genoten. Voor een school van 400 leerlingen ontvangt men slechts subsidie voor 3 onderwijzers en 2 kweekelingen, ook al zijn deze laatsten gediplomeerde onderwijzers.

Vde AFDEELING.

Art. 19. Met verwijzing naar hetgeen ten vorigen jare zoowel in de stukken als de mondelinge behandeling is opgemerkt aangaande het tijdelijk karakter van de betrekking van landbouwkundige, spraken eenige leden er hunne groote teleurstelling over uit, dat ook op deze begrooting, ten gevolge van een door den Kolonialen Raad aangebrachte wijziging, slechts een toelage en geen traktement voor dien titularis voorkomt. Zij achtten het in hooge mate onbillijk tegenover den landbouwkundige, dat men steeds weigerachtig blijft zijn positie op een minder precaire basis te vestigen.

Art. 26. Gevraagd werd of nader kan worden medegedeeld wat op het gebied van krediet-verleening ten behoeve van het visscherijbedrijf is gedaan.

VIde AFDEELING.

Art. 35. De vraag werd gedaan hoe het onderhoud der dammen is geregeld. Wat is met betrekking tot dit punt het resultaat geweest van het ten vorigen jare toegezegde overleg met den Gouverneur? Worden thans premiën uitgeloofd? Men meende, dat bevordering van het goede onderhoud op die wijze meer aanbeveling verdiende dan het louter werken met repressieve maatregelen, 't zij straffen, 't zij opzegging van de huur.

Met groote ingenomenheid had men voorts kennis genomen van bijlage H van het jongste Koloniaal Verslag, waaruit de goede resultaten van den systematischen damaanleg duidelijk blijken en waarin wordt gezegd, dat de damaanleg op den duur zal blijken een zegen voor Curaçao te zijn.

Aruba.

Gevraagd werd hoe de Regeering denkt over het reeds vroeger geopperde denkbeeld om grondconcessiën door huurcontracten te vervangen.

Met voldoening werd geconstateerd, dat, terwijl sommige andere bronnen van welvaart traag vloeien, de ontginning der phosphaatmijnen de welvaart op het eiland ten zeerste ten goede komt. Tal van personen, die anders gebrek zouden lijden, vinden daarbij een bestaan. De financiën ondervinden voorts in hooge mate den gunstigen invloed dier ontginning; ter zake van vergunning tot het ontginnen van phosphorzure kalk wordt voor 1909 f 35000 geraamd met de opmerking (in stuk no. *12*), dat de opbrengst waarschijnlijk zelfs wel die over 1907, ad f 46874, nabij zal komen, bedragen, die op schitterende wijze afsteken bij die van de jaarlijksche opbrengst eenige jaren geleden, toen gewoonlijk niet meer dan eenige duizenden guldens, werd ontvangen. Bovendien weerspiegelt zich de phosphaatontginning in hoogere opbrengst van het uitvoerrecht en in verschillende andere inkomsten, die van de algemeene welvaart afhankelijk zijn.

Er werd op gewezen, dat blijkens een door den Heer BEAUJON, districtsmeester op Curaçao, uitgebracht rapport, op Aruba de cultuur van aloë en de bereiding van hars is te verbeteren.

Om de verdere ontwouding van het eiland zooveel mogelijk tegen te gaan, werd hulp gevraagd voor den bouw van ovens, waarin steenkool als brandstof zou kunnen worden gebruikt.

Gevraagd werd of het niet mogelijk was het te niet gaan der hoedenindustrie te voorkomen.

Voorts wenschte men, dat de aanleg van dammen met meer kracht zou worden doorgezet.

Eenige leden drongen aan op het van gouvernementswege verstrekken van krediet aan visschers voor de aanschaffing van netten en booten.

Bonaire.

Onder opmerking, dat de in het Voorloopig Verslag betreffende de begrooting voor 1908 voorkomende klachten vrijwel onverzwakt voor het tegenwoordige gelden, werd er bovendien op gewezen, dat op onoordeelkundige wijze uitroeiing van schildpadden plaats vindt, waardoor een bron van welvaart te meer te loor dreigt te gaan.

Om den gestadigen economischen achteruitgang te stuiten werd nogmaals aangedrongen op maatregelen, die een betere verzorging der divi-divicultuur verzekeren, o. a. door het geregeld wieden en het verwijderen van parasieten, op aanplant van sisal, op bevordering van de geitenteelt en op aanleg eener waterleiding naar Kralendijk. Voorts achtte men het graven van putten van groot belang, het maken van dammen en het verbeteren der wegen.

St. Martin.

Het verblijdende feit, dat de katoencultuur op dit eiland goed schijnt te slagen, mag, zoo werd betoogd, er niet toe leiden, dat aan maatregelen in het belang der economische ontwikkeling, die op ander terrein liggen, minder aandacht wordt besteed. Men meende, dat bedoelde maatregelen, bij de behandeling der begrooting reeds zoo dikwijls ter sprake gekomen, nog onvoldoende tot hun recht zijn gekomen en drong daarom bij vernieuwing op de energieke doorvoering daarvan aan.

Met het oog op het groote schoolverzuim werd het denkbeeld van het uitloven van premiën nogmaals in overweging gegeven.

St. Eustatius.

Ook op dit eiland schijnt de katoencultuur thans goede resultaten te beloven. De geoogste katoen, die zoowel van gouvernementswege als door particulieren wordt gewonnen, is van de beste hoedanigheid. De levensvatbaarheid der cultuur is bewezen; door de Vereeniging tot bevordering der katoencultuur in de koloniën wordt de te maken winst op f 120 per H.A. geschat. Genoemde vereeniging verstrekt, naar men meende te weten, machines om het product te zuiveren; men meende, dat de Regeering dit particulier initiatief krachtig moest steunen. De sisalcultuur gaat voorts goed op het eiland; ook worden er eenige ananassoorten gewonnen. De domeingronden worden op voordeelige voorwaarden in pacht bewerkt; de veestapel neemt toe, voor goed drinkwater wordt gezorgd. De oppervlakte bouwgrond wordt er grooter, het aantal bedelaars neemt af. Kortom, het heeft den schijn of van alle eilanden St. Eustatius het meest de gunstige gevolgen van de pogingen tot economische opheffing heeft ondervonden. Met groote voldoening constateerde men deze betrekkelijke welvaart.

Het werd voorts ten zeerste betreurd, dat door den Kolonialen Raad op Curaçao voor verschillende maatregelen, die op het eiland zelve noodig werden geoordeeld, de gelden zijn geschrapt. De raad van politie heeft zich daarop per request tot H. M. de Koningin gericht met het verzoek, dat bedoelde gelden alsnog op de begrooting zouden worden gebracht. Onder opmerking, dat dit is geschied voor zooveel betreft de gelden voor de voorgenomen stichting van een eigen schoolgebouw, verklaarden sommige leden, dat zij bedoeld verzoek ook alleszins billijk achten voor wat betreft de overige der hierboven bedoelde uitgaven, te weten een verhooging van de bezoldiging van den boschwachter, tevens opzichter der gouvernementsgronden, en de aanschaffing van fokdieren.

Saba.

Erkentelijk voor den maatregel, dien de Minister in het belang van het zeevaartkundig onderwijs der Sabanen voorstelt, werd nochtans door sommige leden opgemerkt, dat, indien het onderwijs werkelijk doel zal treffen, het omvattender behoort te zijn dan blijkbaar in het voornemen ligt. Blijkens den toelichtenden staat wordt op den duur een aanzienlijke uitbreiding van de deelneming aan den cursus verwacht. Men hoopte, dat, als het daartoe komt, tevens tot uitbreiding van het onderwijs zal worden besloten.

Met het oog op de terreinbezwaren tusschen Bottom en St. Johns, welke beide plaatsen slechts door steile bergpaden zijn verbonden, waar de schoolkinderen aan groote vermoeienissen zijn blootgesteld, werd de bouw eener nieuwe derde school urgent geacht.

Ook schijnt herstel van den weg van Windwardside naar Bottom noodzakelijk. Misschien zou dat werk in aanmerking komen als relief-work in tijden van werkeloosheid.

Een gouvernements-geneeskundige kan, naar de meening van sommige leden, niet langer worden gemist. Is daarvoor geen kweekeling van de geneeskundige school te Paramaribo beschikbaar?

Men stelde de vraag, of thans iets kan worden medegedeeld omtrent de redenen van achteruitgang van den veestapel, een punt, dat ten vorige jare onbelicht moest blijven.

Behalve op bevordering van de hoeden-industrie werd aangedrongen op maatregelen in het belang van de ontwikkeling der kantwerkerij.

Geheele kolonie.

Art. 121. Eenige leden verklaarden uit den toelichtenden staat geen duidelijke voorstelling te hebben kunnen verkrijgen van de oorzaak, die zal maken, dat het aanvankelijk in uitzicht gestelde bedrag van f 24000 in 1909 onvoldoende zal zijn ter voorziening in den politiedienst. Zij ontvingen gaarne nadere inlichtingen. Hoever is, zoo vroegen zij, de uitvoering der reorganisatie gevorderd?

Middelen.

De verrassend gunstige gevolgen, die de ontginning der phosphaatmijnen op Aruba op den stand der middelen, voorzooveel dat eiland betreft, blijkt te hebben, was voor sommige leden een aanleiding er nogmaals op te wijzen, hoe zeer, vooral in de tegenwoordige tijden van depressie voor de kolonie, het moet worden betreurd, dat de ontginning der San Barbara-mijnen nog steeds niet wordt hervat. Zij vroegen of de Regeering inlichtingen kon geven omtrent de vooruitzichten met betrekking tot deze voor Curaçao allerbelangrijkste zaak. Wordt met den heer GODDEN onderhandeld en bestaat er, nu de phosphaatprijzen zoo verbeterd zijn, kans, dat de exploitatie weer wordt ter hand genomen? Men wees er op, dat, blijkens de toelichting tot letter *b* op stuk 12, in het najaar de phosphaatontginning op Klein Curaçao is hervat. Kunnen dienaangaande bijzonderheden worden medegedeeld? Vindt ook thans exploitatie plaats en neemt in verband daarmede de uitvoer van phosphaat toe?

Sommige leden spraken als hun gevoelen uit, dat, althans voor Curaçao, tot versterking der inkomsten veilig kan worden gegrepen naar het middel van verhooging van den drankaccijns. Wellicht zou het drankmisbruik er eenigszins door worden beperkt. Ten vorigen jare werd er reeds op gewezen, dat de betering in den algemeenen toestand zich op treffende wijze heeft geuit in meerdere opbrengst van den accijns, wat recht geeft te onderstellen, dat het drankmisbruik omvangrijk is. Heeft de Gouverneur, zoo werd gevraagd, in vorenstaande ervaring aanleiding gevonden maatregelen te nemen ter beteugeling van het kwaad?

De door den Minister nader ingezonden Nota van Wijzigingen, bij de Kamer ingekomen, nadat het onderzoek in de afdeelingen van het wetsontwerp reeds had plaats gehad, geeft de Commissie van Rapporteurs aanleiding tot de opmerking, dat de wenschelijkheid van deelneming der kolonie Curaçao aan de in 1910 te Brussel te houden tentoonstelling voor haar geenszins vaststaat.

Voorts wordt het door haar betreurd, dat eerst bij Nota van Wijzigingen de nieuwe belastingen in de begrooting zijn ingevoerd. ter vervanging van de thans geldende. Met het oog op het groote belang dezer zaak, had, zoo werd betoogd, de Regeering wel mogen zorgen, dat deze gewichtige wijziging van het aanvankelijk ingediende ontwerp de Kamer had bereikt vóór dat het afdeelingsonderzoek plaats vond. De geheele reorganisatie zou dan ongetwijfeld in meerdere mate de aandacht der Kamer hebben getrokken dan thans mogelijk is. Daarbij komt nog, dat de toelichting, behoorende bij de Nota van Wijzigingen, onverklaarbaar sober is, in tegenstelling met het gewicht, dat de zaak voor de bevolking der kolonie heeft, en dat blijkt uit de uitvoerige discusiën in den Kolonialen Raad en de uitlatingen der koloniale pers. Een lid der Commissie, dat op een en ander de aandacht vestigde, verklaarde zijnerzijds dat gewicht zoo hoog te stellen, dat het hem had verbaasd en teleurgesteld, dat de Regeering niet in stede van bij koloniale verordening, deze belastingreorganisatie bij de wet heeft doen vaststellen, waartoe art. 169 van het Regeeringsreglement den weg openstelde. Hij wenschte overlegging van de rapporten van de beide Nederlandsche ambtenaren, die, ter voorbereiding van de reorganisatie, naar de kolonie zijn uitgezonden, en voorts een overzicht van de verschillen, die tusschen het nieuwe en het oude stelsel bestaan.

De Commisie, zich met deze wenschen vereenigende, heeft de eer de overlegging van een en ander te verzoeken, zich voorbehoudende om, na kennisneming van de thans gevraagde inlichtingen, in haar verslag het onderwerp nader te bespreken

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 15den October 1908.

VERHEY.
VAN DEVENTER.
DE WAAL MALEFIJT.
VAN KOL,
PLATE.

Nota van Wijziging.

(Begrooting Suriname.)

Ad B. a. Bij de begrooting voor het loopende dienstjaar werd bepaald, dat de bezoldiging van den inspecteur van den landbouw voortaan geheel ten laste van de Surinaamsche begrooting zou komen en dat Curaçao een zekere som zou bijdragen in de kosten van de landbouwinspectie in Suriname. Dat bedrag werd voorloopig gesteld op hetgeen Curaçao tot dusver in de bezoldiging van den inspecteur betaalde, t. w. op f 2000.

Nadere overwegingen hebben tot de overtuiging geleid, dat het voorloopig aangenomen bedrag te hoog is.

Door den Gouverneur van Curaçao is het voorstel gedaan om Curaçao een som te doen betalen, overeenkomende met de bezoldiging van den inspecteur gedurende den tijd, dat hij ten behoeve van die kolonie uit Suriname afwezig is.

Rekenende op een verblijf van den inspecteur in Curaçao van ongeveer een maand, geeft de Gouverneur in overweging op de onderwerpelijke begrooting ter zake f 1000 uit te trekken. De Min. v. Kol. heeft tegen een vermindering tot de helft van het tegenwoordige bedrag van de bijdrage van Curaçao in de kosten der Surinaamsche landbouwinspectie op zich zelf geen bezwaar.

Aangezien evenwel de door den Gouverneur voorgestelde regeling geen plaats laat voor uitvoering van het denkbeeld om Curaçao ook te doen betalen voor het recht om gebruik te blijven maken van het scheikundig laboratorium en het proefstation te Paramaribo en het niet zeker is, dat de inspecteur ook in het vervolg Curaçao minstens eenmaal 's jaar bezoeken zal, meent de Min. van Kol., dat de voorkeur behoort gegeven te worden aan een regeling volgens welke de kolonie Curaçao hare bijdrage zal geven in den vorm van een vast jaarlijksch abonnement, als een vergoeding zoowel voor het zooeven bedoeld recht als voor de door den inspecteur als adviseur in landbouwzaken aan Curaçao te bewijzen diensten."

DE CURAÇAOSCHE WONINGWET.

IN NAAM DER KONINGIN!

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de Publicatie van 1828 No. 127, omtrent het toezigt over trankeeren, muren en gebouwen te herzien, en voor de kolonie Curaçao eenige bepalingen vast te stellen omtrent het onbewoonbaar verklaren van woningen, die gevaar opleveren voor de gezondheid der bewoners;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

Gebouwen, muren en trankeeren, die bouwvallig zijn of door den verwaarloosden toestand, waarin zij verkeeren, de vrije communicatie belemmeren, moeten op het bevel van het Hoofd van politie, binnen den daarbij gestelden termijn, behoorlijk worden hersteld, gestut of, zoo dit onvermijdelijk blijkt te zijn, worden afgebroken.

Art. 2.

Het bevel, in het vorig artikel bedoeld, wordt gedaan aan den huurder van het gebouw of van den grond, waarop de muur of de trankeer zich bevindt, en aan den eigenaar of diens vertegenwoordiger.

Als vertegenwoordiger van den eigenaar kan worden beschouwd de persoon, die met het innen van de huur belast is.

Art. 3.

Wordt aan dit bevel, binnen den daarin vastgestelden termijn geen gevolg gegeven, dan kan het Hoofd der politie, zoo het zulks voor de publieke veiligheid noodzakelijk acht, op kosten van den eigenaar, zelf de herstellingen doen uitvoeren, en wanneer de kosten daarvan op den eigenaar waarschijnlijk niet verhaald kunnen worden, of de aard der bouwvalligheid of der verwaarloozing dit noodzakelijk maakt, de gebouwen, muren en trankeeren doen afbreken.

Art. 4.

De in art. 2 genoemde personen kunnen, als zij het bevel ontvangen, bij den Gouverneur hunne bezwaren daartegen inbrengen.

De Gouverneur geeft, zoo noodig na het hooren van deskundigen, dienaangaande zoo spoedig mogelijk een eindbeslissing.

Art. 5.

De in art. 3 bedoelde werkzaamheden worden, zoo dit geen gevaar oplevert, door het Hoofd der politie geschorst, totdat de Gouverneur zijn beslissing heeft gegeven.

Art. 6.

Wanneer het Hoofd van politie, op advies van den Stadsgeneesheer, oordeelt, dat een woning, in den toestand waarin deze verkeert, ter bewoning ongeschikt is, geeft het den personen in art. 2 genoemd daarvan kennis, met bevel om binnen een gestelden termijn daarin de noodige, bepaald omschreven verbeteringen te brengen.

Art. 7.

De in het vorig artikel bedoelde personen kunnen tegen dit bevel hun bezwaren inbrengen bij den Gouverneur.

Het bepaalde in art. 4, al. 2, is hier van toepassing.

Art. 8.

Wordt aan dit bevel geen gevolg gegeven, dan kan het Hoofd van

politie de woning onbewoonbaar verklaren en haar doen ontruimen.

Art. 9.

Van die verklaring wordt aan de in art. 6 bedoelde personen kennis gegeven, met bevel aan den huurder om de woning binnen een bepaalden tijd, te verlaten.

Art. 10.

Aan een onbewoonbaar verklaarde woning wordt een kenteeken bevestigd, waarop met duidelijke letters te lezen is „onbewoonbaar verklaarde woning".

Art. 11.

De eigenaar van de gebouwen, muren of trankeeren, die de bevelen, krachtens art. 1 en art. 4 gegeven niet nakomt, wordt gestraft met eene geldboete van f10.— tot f100.— en gevangenisstraf van 3 dagen tot een maand, te zamen of afzonderlijk.

Art. 12.

Met geldboete van f3.— tot f50.— wordt gestraft:

a. hij, die het kenteeken bedoeld in art. 10, wegneemt, vernielt of onleesbaar maakt;

b. de bewoner, hoofd van een gezin of afzonderlijk levend persoon die de onbewoonbaar verklaarde woning niet verlaat, binnen den door het Hoofd van politie gestelden termijn;

Art. 13.

Voor de overige eilanden der kolonie buiten Curaçao wordt, instede van „Hoofd van politie" in deze verordening gelezen „Gezaghebber" en instede van „Stadsgeneesheer", „Gouvernements–geneeskundige".

Art. 14.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatie-blad, waarin zij geplaatst is, en alsdan vervalt de Publicatie van 1828, No. 127.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Daar het ondergeteekende gebleken is, dat er in het oude gedeelte van de Willemstad enkele woningen zijn, die uit een hygiënisch oogpunt onbewoonbaar moeten heeten, komt het hem voor, ook in verband met maatregelen tot het voorkomen of het tegengaan der verspreiding van onverhoopt zich voordoende gevallen van besmettelijke ziekten, dat er wetsbepalingen in het leven worden geroepen, die het mogelijk maken, zulke woningen, zoo zij niet beter worden ingericht, onbewoonbaar te verklaren en te doen ontruimen.

Nevens deze voorschriften acht ondergeteekende het zeer wenschelijk dat de oude bepalingen, opgenomen in de publicatie van 1828 No. 127, die aan het hoofd van politie het recht geven, om te eischen, dat gebouwen, muren en trankeeren, welke door den vervallen toestand waarin zij verkeeren, gevaar voor het publiek kunnen opleveren, of het vrije verkeer kunnen belemmeren, worden herzien en voor de geheele kolonie van toepassing worden gemaakt.

De verordening, ten opzichte waarvan speciale toelichtingen der artikelen overbodig voorkomt, geeft z. i., ofschoon zoo eenvoudig mogelijk gemaakt, aan eigenaars voldoende gelegenheid om voor hun rechten op te komen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

H. M. De Koningin.

De kabel bracht ons gisteren de uitdrukkelijke bevestiging der blijde verwachting van Hare Majesteit. De geneesheeren hebben H. M. aangeraden alle private audienties te weigeren om zich iedere onnoodige vermoeienis te besparen.

Scheepvaart.

Van 1—15 November liepen onze haven binnen:

Stoombooten	9
Goeletten	16
Bijlanders	8
Totaal:	33 schepen.

Onze Oorlogsschepen.

Dinsdagmiddag stoomde Hr. Ms. *Friesland* uit, Donderdagmorgen Hr. Ms. *Heemskerck*. Beide schepen vielen dienzelfden dag binnen, terwijl zij Vrijdagmorgen weder onze haven verlieten en na een paar uren weder binnenvielen, om Zaterdag opnieuw uit te stoomen en terug te keeren.

Zou deze drukke bedrijvigheid niet op iets bijzonders wijzen? Is het niet of zij iets verwachten, wat nog maar niet komen wil, om geheel toevallig te zamen een reisje te maken naar de Kust?

Onderwijs.

Verleden week Vrijdag heeft Mej. E. VAN ROMONDT, Onderwijzeres bij het Openbaar Onderwijs, en Zaterdag de Heer E. T. RUIZ, een banneling van Haiti, met gunstig gevolg examen afgelegd ter verkrijging van het Diploma voor de Fransche taal.

Gisteren legde de Heer H. J. NIJMAN, onderwijzer alhier, met goed gevolg, het examen af voor boekhouden.

Acht vrouwelijke leerlingen deden denzelfden dag admissie-examen voor de Normaallessen. Allen werden toegelaten.

Aan allen onze gelukwenschen.

Sint Nicolaasfeest.

De bijdragen zijn deze week weder verdubbeld. De Dames hebben nu ± f2000 bij elkaar gezameld.

Men moet eerbied hebben voor zulke taaie volharding; menige honderd gulden moest met 50 cts. tegelijk bij elkander worden gebedeld.

De toebereidselen voor het feest vorderen ook snel. De kinderen zullen niet alleen feestvieren en een uurtje pret hebben, maar ook een degelijk, blijvend aandenken van den goeden Sint ontvangen.

Regenval.

Gedurende de maand October.

		mM.
Fort Amsterdam		150,2
Plantage	Savonet	58
„	Knip	95
„	Klein Sta. Martha	133,1
„	Siberie	133,1
„	Cas Chikitoe	173,3
„	Gr. St. Joris	139,6
„	Fuik	136,1
	Hoffi abao	175
	Sta. Rosa	152,2
	Beekenburg	141,1
„	Noordkant	141,5

Laagste regenval op *Savonet* 58 mM.

Hoogste regenval op *Hoffi abao* 175 mM.

In de benedendistricten is sinds een maand geen regen meer gevallen.

Van een plantage ontvingen we bericht, dat ¾ van het geplante zaad al verloren was en men daar opnieuw moest gaan planten.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

64 ratten.
601 muizen.

Vervolgens werden door de aangehuurde werklieden tot werkverschaffing uit woningen en openbare plaatsen aan de Overzijde verwijderd en daarna door middel van petroleum verbrand 85 karren oude rommel en vuilnis.

De Kamer van Koophandel.

Er is druk gestemd Donderdagmorgen. 79 kiezers hebben van hun recht gebruik gemaakt. Maar toch bleven er nog een ± 130 thuis.

Herkozen werden de Voorzitter A. JESURUN
en de Secretaris C. G. DE HASETH Cz. terwijl er een herstemming moet plaats hebben tusschen de Heer J. P. G. ECKER en B. E. V. D. VEEN ZEPPENFELDT.

Geen van beiden behaalde de volstrekte vereischte meerderheid.

De eerste verkreeg 36, de tweede 22 stemmen.

De herstemming zal plaats hebben, Woensdag 2 Dec. a. s.

Castro.

Onze geachte Collega *El Imparcial* weet uit een bericht zeer onlangs uit Caracas ontvangen mede te deelen, dat de geneesheeren den President hebben aangeraden, zoo spoedig mogelijk naar Europa te vertrekken om zich daar aan een gevaarlijke operatie te onderwerpen, welke de geneesheeren te Caracas niet aandurven.

Volgens onzen geachten Collega „*De Cur. Cour.*" moet Castro op een klacht uit Maracaibo geantwoord hebben, nog een weinig geduld te oefenen, dat de zaken zich spoedig zouden regelen.

Met het vertrek (DE VLUCHT) van Castro?

Rupsenplaag.

In 't begin wilde het niet erg vlotten met 't rupsenzoeken. Er waren er, die het te viesch vonden en te veel werk, anderen vreesden zelfs, uit bijgeloof, 't volgend jaar dubbel zwaar geteisterd te worden, als ze dit jaar de rupsen vernietigden.

Gelukkig heeft 't gezonde verstand en de practische voordeelen toch eindelijk over al die bezwaren de overwinning behaald.

Op Barber, Flip, Siberië werden zooveel rupsen aangebracht, dat de aldaar gevestigde politieposten reeds lang het toegestane crediet hebben uitgegeven. En nog steeds gaat men voort met rupsen te brengen. Tot 18 Nov. ll. waren reeds 62 liter ingebracht. Moge het Gouvernement het begin van deze nieuwe gewoonte op Curaçao zoo krachtig mogelijk blijven bevorderen, opdat langzamerhand hier de goede gewoonte ontsta, welke op Aruba reeds met vrucht wordt gevolgd n. m. om rupsen te gaan zoeken, zoodra zij zich vertoonen.

Met vreugde vernemen wij, dat een nieuw bedrag werd toegestaan om de rupsen op te koopen.

Armoede.

De Correspondent van Bonaire schrijft aan *La Cruz*, dat het Gouvernement aldaar heeft opgehouden beschuit rond te deelen aan de arme schoolkinderen, en werk te verschaffen aan de werkloozen.

Omdat de mannen van Bonaire weigerden voor 60 en 40 cts daags in Suriname te gaan werken, besluit het Gouvernement toch, hopen wij, niet dat de armoede en werkeloosheid niet buitengewoon groot zijn op Bonaire. Een ieder die den toestand een weinig kent zal van de groote ellende op Bonaire ten volle overtuigd zijn.

Op de Playa groeit nog zoo goed als niets; wel viel er meer regen op Rincon, maar daar brengt de grond nog bitter weinig voort, waarmede de menschen zich kunnen voeden.

Hopen wij, dat het Gouvernement nog eenigen tijd voort zal gaan met Bonaire te helpen. 't Is er hard noodig. Vergeten wij ook niet, dat men op Bonaire geen meevallertjes heeft, zooals buitengewone giften en St. Nicolaasfeest.

De Koloniale Reserve.

De door ons, veertien dagen geleden, aangekondigde uitvoering had te Nijmegen plaats op den vooravond van het vertrek der 25 man suppletietroepen naar Suriname. De zuivere winst bedroeg f110, welk bedrag zij overmaakten aan Luitenant C. VAN ROGGEN, die hen naar Suriname zou geleiden en verder doorreizen naar Curaçao.

„El Chorrito."

Wij ontvingen in dank van den Heer ARNOLD SALAS, door bemiddeling van den Heer A. D. DE JONGH, een monsterfleschje van het Columbiaansshe mineraalwater uit de bron „El Chorrito" te Uciacuri (Columbia). Het is te New-York chemisch onderzocht door Mr. Oscar Textor en gebleken heilzaam te zijn voor hen die lijden aan dispepsia of andere maag-stoornissen.

Koloniaal Verslag Staat J.

Landsgebouwen en Openbare Werken.

(*Vervolg.*)

Baggerarbeid. Voor de baggerwerken werd een nieuwe machine aangeschaft. De oude machine, die het geheele jaar zooveel mogelijk in dienst moest gehouden worden, vereischte veel herstelling.

De uitgebaggerde hoeveelheid specie bedroeg 1180 M^3.

Met den beugel werden het Waaigat en Rifwater schoongehouden.

De voor de straten geplaatste ponten voldoen vrij goed.

Triangulatie,, Topographische opneming, Damaanleg. De triangulatie voor het eiland Curaçao is afgeloopen en de driehoekspunten van het net zijn met palen van beton, met nummerplaatjes in portland cement, aangegeven.

De topographische opname heeft over ongeveer 150 KM^2 plaats gehad.

In het belang van de waterverschaffing werden op het eiland Curaçao 36 nieuwe overeenkomsten voor damaanleg met eigenaars van gronden afgesloten, terwijl er nog 22 van het vorige jaar werden afgedaan.

Verder had met gouvernementssteun damaanleg plaats op de huurgronden in het 2e, 3e, 4e en 5e district.

Aan den stelselmatigen damaanleg in de vallei van Scherpenheuvel werd met kracht gewerkt, terwijl eindelijk de cultuurtuin Gerustheid (a) Caas Chiquito van dammen werd voorzien.

Nabij de plantage Popo en de nederzetting Seroe Fortoena werd een gouvernementsput gemaakt, terwijl aan een put ter hoogte van de plantage Flip een begin werd gemaakt.

De landsgebouwen op de andere eilanden der kolonie werden zooveel mogelijk hersteld en de wegen onderhouden.

Op Aruba werden de gevangenislokalen, die in zeer slechten staat verkeerden, geheel nieuw opgetrokken.

Op Bonaire werd het schoolgebouw verbouwd en vergroot. Aan den gouvernementsteiger werden 15 palen en een groot gedeelte van het dek vernieuwd. In het dorp Rincon werd naast de spreekkamer van den gouvernements-geneeskundige een gebouwtje voor algemeenen dienst opgetrokken. Ter vervanging van de rechercheboot, die door het zwaar weder van October 1906 onbruikbaar was geworden, werd een nieuwe boot van grootere afmetingen gebouwd. Voorts werden uitgediept in het dorp Rincon de vergaderbak Bentura en bij Goeroeboeroe de vergaderbak gevormd door twee aldaar gemetselde dammen. De putten van Wanapa werden schoongemaakt.

Op St. Martin werd het schoolgebouw te Klein Baai vergroot, en dat te Philipsburg aan de zijden van nieuwe shingels voorzien. Het raadhuis onderging vele herstellingen en werd daarenboven geheel geverfd.

De brug over het zoogenaamde zoetwatermeer werd hernieuwd. De weg leidende over den Kaapbaaiberg werd verlegd.

Op St. Eustatius werd een windmolen aangeschaft en werd het huis van den gouvernements-geneeskundige geverfd en de westgevel van de gezaghebberswoning hersteld.

Buitenland.

Uit Trinidad.

Catholic News 26 Sept.

Het Venezolaansche schrikbewind.

De toestand in Venezuela, naar luid de berichten, schijnt van kwaad tot erger te gaan en het despotisme van Gral. Castro ontaardt in een echt schrikbewind. Zonder eenigen vorm van proces worden zij die verdacht worden hem of zijne politiek niet genegen te zijn in de gevangenis geworpen op Castro's last of op last van zijne ondergeschikten; zelfs de zonen der slachtoffers, jongelingen van 12 tot 20 jaar, worden dikwijls mede gekerkerd. Dat zelfs zijn toorn zich uitstrekt tot de kinderen zijner tegenstanders, is iets barbaarsch en ongehoord. Dit alles, gevoegd bij zijne handels- en industrieele politiek brengt Venezuela ten onder, terwijl zijne buitenlandsche politiek hem in moeilijkheid heeft gebracht met Frankrijk, Holland, de Ver. Staten en Colombia en die moeilijkheden zullen weldra tot eene voor Venezuela onaangename oplossing moeten komen. Hier in Trinidad heeft zijne willekeurige bemoeiïng met de stoomvaart op den Orinoco en den handel tusschen Venezuela en Trinidad geleid tot de verhooging van den prijs van het rundvleesch, daar er geen vee meer kan komen van Ciudad Bolivar. Ook cacaoplanters aan de overzijde der golf zijn genoodzaakt hun cacao naar Carúpano te zenden en vandaar naar Trinidad. Er loopt een gerucht, dat Pres. Castro aan het Bestuur van Trinidad gevraagd heeft de proclamatie van Mei jl. te herroepen waarbij uitvoer van wapenen wordt toegestaan. Men kan zulk een onbeschaamdheid nauwelijks gelooven en het wordt tijd, dat Bestuur en Regeering eens komen tot een gevoelige en mannelijke beslissing in zake Castro's gebruik van Trinidad, dat hij beschouwt als iets, dat hem wel diensten bewijzen kan, maar dat hij tegelijk vervolgt en zeer onvriendelijk behandelt.

3 Oct.

Onze betrekkingen met Venezuela.

De prijs van het rundvleesch is te Port of Spain gestegen van 18 tot 20 cent tengevolge van een verbod van Pres. Castro om voort te gaan met de vaart van de stoomboot *Delta* tusschen *Ciudad Bolivar* en *Trinidad*. Deze stoomboot bracht ons geregeld vee aan. De ernstige wil om onze kolonie te benadeelen wordt enkel geëvenaard door onze hardleerschheid en onze hardnekkigheid om geene middelen te zoeken teneinde Castro met gelijke munt te betalen. Waar-

om zouden wij langer rundvee van Venezuela laten komen, terwijl wij Demerara en andere toevoerbronnen hebben, die ten slotte zullen blijken voordeeliger voor ons te zijn, ook omdat zulks de eigen rundveeteelt zal in de handwerken, en de kolonie kan gemakkelijk zóóveel voortbrengen, dat zij in hare eigen behoefte van rundvleesch voorziet. Zoodoende zullen wij maar zeer weinig afhankelijk blijven van buitenlandschen toevoer. Waarom moeten wij, zoolang Castro ons zoo onvriendelijk behandelt, toelaten, dat hij hier een consulair vertegenwoordiger heeft of, dat hij hier zijne telegrammen verzendt, gebruik makend van onzen telegraafdienst? Als het kleine Holland zijne tanden laat zien nu de despoot den handel belet tusschen Curaçao en Venezuela, waarom zou dan het Engelsche Gouvernement nalaten de belangen van Trinidad in dezelfde omstandigheden te beschermen? Waartoe behoeven wij een Gezant te Caracas te onderhouden, als een oorlog op handelsgebied mag gevoerd worden tegen deze Engelsche Kolonie? 't Is geen wonder, dat een liberaal Gouvernement bij de bewoners der Koloniën zoo weinig vrienden telt!

24 Oct.

Venezuela.

Onze buurman in den persoon van Gral Castro, gaat voort met zijn onvriendelijke politiek tegenover deze Kolonie, De vraag is geoorloofd, of ons Bestuur de zaak wel heeft blootgelegd aan den Staats-secretaris in Engeland, en zoo ja, welk dan zijn antwoord geweest is. Eene dergelijke mededeeling kan aan de bevolking niet onthouden worden, zonder terug te keeren tot het doofpot–systeem, dat door de Koninklijke Commissie van 1903 veroordeeld is. Er is in onze geschiedenis bijna geen voorbeeld aan te halen, waarbij de regeering van Engeland zoozeer onze belangen heeft verwaarloosd als nu in onze betrekkingen met Venezuela. Wat het Bestuur der Kolonie betreft, is het te hopen, dat het de middelen zal weten te vinden om het handels–welzijn der kolonie te bevorderen. Betrekkelijk de verhouding van Holland en Venezuela verneemt men weinig meer, sinds Holland aan Castro den termijn gesteld heeft van 1 Nov. om het decreet van 14 Mei terug te roepen. Dezelfde oorlogsschepen liggen in Curaçao gereed en hier in Trinidad stelt men het levendigst belang in den uitslag van den twist tusschen de twee landen.

31 Oct.

Venezuela.

Het nieuws in zake den Venezolaanschen toestand is, dat men zegt, dat Castro geweigerd heeft de tweede Hollandsche nota in overweging te nemen en dat Mr. Mc Kinnon Wood, onder–secretaris van Staat voor Buitenl. Zaken in antwoord op een vraag in het Lager Huis, heeft verzekerd, dat het Bestuur der Benedenwindsche eilanden is opgedragen een onderzoek in te stellen aangaande de aanhouding van den Engelschen schoener *Lady Kensington*, die door Venezolanen is opgebracht, terwijl hij afdreef naar *Margarita* op eene reis van St. Vincent naar Trinidad, en aangaande de gevangenneming van bemanning en passagiers.

Sommigen onzer lezers zullen zich een dergelijk geval herinneren, dat zich heeft voorgedaan met den schoener *Lyric* twee jaar geleden. Toen gelastte het Gouvernement ook een onderzoek en daar bleef het bij. Men zou waarlijk zeggen, dat wij Pres. Castro moeten bedanken voor zijne beleefdheden in zake de *Lady Kensington*, te oordeelen althans naar de lamlendigheid, waarmede Engeland de belangen van zijn kleinere kolonies behartigt.

Intusschen is een nieuwe Venezolaansche Consul verleden woensdag hier per schoener van Cristóbal Colón aangekomen. Wat komt die man hier doen? Dat is moeilijk te zeggen. Handel tusschen de beide landen is door den despoot Castro verboden, behalve nog, dat er 30% differentieele rechten bestaan. Ook is het verboden, dat passagiers van Venezuela naar Trinidad komen. In verband met die terughouding van personen in Venezuela gebeurde verleden Maandag iets eigenaardigs.

Elf passagiers voor Trinidad namen hunne plaatsbilletjen op de fransche boot voor Martinique, maar konden hier afstappen in plaats van op hunne voorgewende bestemming.

Alle klachten, die aan het Engelsch Gouvernement te Londen worden gedaan, zoo werd in de laatste vergadering van de Kamer van Koophandel verklaard, worden eenvoudig voor kennisgeving aangenomen, verder niets. In de zaak van Holland schijnt echter een krachtiger politiek ontwaakt en men bericht, dat Castro La Guayra in staat van verdediging brengt, daar hij verwacht, dat na 1 Nov. er wel krachtiger projectielen zullen geworpen worden dan Hollandsche Nota's.

UIT NEW-YORK.

New-York Herald 28 Oct. 1908.

Het blad van Castro tegen M. Roosevelt.

„Terwijl de figuur van Roosevelt „zich onderscheidt door zijne da„den van geweld en zijne uitingen „van Cesarisme, alles verachtend wat „niet met zijne meening strookt, „schittert Castro als de kampioen „van recht,— orde,— rechtvaardig„heid, en de waardigheid en bescha„ving der moderne volkeren."— Dit is de nederige vergelijking, die *El Constitutional* tusschen de twee machthebbers der beide Republieken maakt. Verschillende hoofdartikelen verschijnen nu in dat blad ter bestrijding van President Roosevelt en vooral van zijne woorden in den Open Brief aan Mr. Bryan, waar hij zegt: „Daaren„boven hebt gij hoog gehouden de „vaan van wettelijke eerlijkheid, wier „banen voor dit volk de weg geweest „zijn, om te komen tot gerechtigheid „en eerlijke rechtsbedeeling."

Waarom dat voortdurend critiseeren en aanvallen van Pres. Roosevelt? Het antwoord werd mij gegeven door een van de hooge beambten in Castro's Regeering, toen hij mij meedeelde, dat het eenig gevaar voor Venezuela en Castro op het oogenblik gelegen is in President Roosevelt.

Men vreest hier (in de omgeving van Castro) dat Roosevelt achter Holland zit en dat Hollands strijdplan vooraf is goedgekeurd door Roosevelt, ja, dat de geheele zaak is uitgeknipt en in elkaar gezet te Washington, met Frankrijk als een deel van het program. De omgeving van Castro verhoopt hartelijk de nederlaag van Mr. Taft, dewijl men denkt in Mr. Bryan een vriend of ten minste een minder geducht vijand te zullen hebben.

Zij kunnen echter ondervinden, dat President Roosevelt nog tijd in overvloed zal hebben om zelf vóór 4 Maart de Venezolaansche zaken te regelen, tenminste als hij ze niet als een erfenis overlaat aan zijn opvolger.

El Constitucional zet aldus zijne vergelijking tusschen Roosevelt en Castro door:

„Terwijl de eerste Magistraat „van de Amerikaansche natie aldus „tracht te vernietigen al wat de na„ties heiligs en onschendbaars be„zitten, vinden wij hier in het Ve„nezolaansche vaderland, 't welk be„schuldigd wordt van woelingen en „wanorde, dat de eeuwige beginselen „van wet en zedelijkheid zonder welke „geen politiek gebouw kan voort„bestaan, hier gelden als een gewoon „iets in zijn bestaan."

„Kabelberichten van jongen datum melden ons, dat de Amerikaansche President politieke en rechterlijke overheidspersonen heeft beleedigd; terwijl de President van Venezuela iedereen veroorlooft vrijelijk te handelen binnen de grenzen van zijn bevoegdheden, beschermd door de constitutioneele majesteit der natie!" (Boem! RED. AM.)

„Laat de wereld oordeelen, wie in „zijne handen heeft het onderwijs „van beschaving en republicanisme,— „*Roosevelt*, die vernietigt wat het hei„ligst is in het beschaafde en repu„blikeinsche leven,— of *Castro*, die het „in het leven roept en het omhoog „heft. De beslissing kan niet twijfel„achtig zijn: de huldigende uitspraak „der menschheid is voor den Restau„rador van Venezuela, dewijl hij na „zijne zegepralen op het slagveld, „ook bevochten heeft de zegepraal „der princiepen."

„Wat in de Ver. Staten omgaat „en hun droeven staat van verval „en demoralisatie aantoont, is dui„delijk en klaar voor al de volkeren „der aarde en is dubbel bedroevend „in zekere volkeren, die zich hoog„moedig opwerpen als hunne leiders „en voorgangers."

„Hij, (President Roosevelt) is het „hoofd der natie, die beweert de zen„ding uit te oefenen van opvoedster „van geheel Latynsch Amerika, hij, die „zich zelf getoond heeft als de vijand „van openbare en zedelijke wettelijk„heid!"

Frankrijk en Amerika samen.

Dat Frankrijk en Amerika in de naaste toekomst een gezamenlijk plan hebben, om hunne geschillen met Venezuela voor goed te regelen, blijkt, naar men meent, duidelijk uit het feit, dat 't Amerikaansche Gouvernement altijd nog in Carácas in huur houdt de ruime en kostbare woning van Gral. Matos, die jarenlang tot Amerikaansche Legatie gediend heeft, en ook hieruit, dat Frankrijk geen verdere poging gedaan heeft, om een waarnemer der Fransche belangen te zoeken nadat President Castro zoo bot den Braziliaanschen gezant geweigerd heeft, deze taak op zich te nemen.

Er liggen nu zes verschillende termijnen van afbetaling van Fransche eischen in de Bank van Venezuela; en terwijl de Fransche schuldeischers, die zoozeer om hun geld verlegen zijn, hunne penningen niet kunnen krijgen, wordt die som altijd grooter en grooter. Ook als Fransche onderdanen in moeilijkheid komen, moeten ze als blinden rondtasten; want zij hebben noch gezantschap, noch consulaat, dat hunne moeilijkheden ter hand neemt. Het is moeilijk aan te nemen, dat Frankrijk dezen stand van zaken, lang kan laten duren.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

COCKTAILS TEURAPETICOS.

Las propiedades alimenticias y nutritivas del aceite de higado de bacalao dependen en absoluto de las grasas que entran en la composición natural del aceite. Estas grasas son digeridas y asimiladas con mucha más facilidad que las otras, debido á la presencia en el aceite de bacalao de ciertos compuestos derivados del hígado, que permiten la pronta emulsificación del aceite por los fluidos del estómago — y hacen que su absorción por la membrana mucosa se lleve á efecto con más facilidad y con más rapidéz que la de ninguna otra grasa.

Las grasas que el aceite de hígado de bacalao contiene, aparte de su poderosa facultad de nutrir, no poseen ningun valor terapéutico— y los otros elementos naturales que son parte de su composición orgánica, existen en cantidades tan infinitamente pequeñas, que es imposible que ninguno de ellos pueda ejercer en el sistema cualquier efecto terapéutico.

Es evidente pues que el aceite de bacalao es un alimento y no una medicina y que todas sus virtudes alimenticias están en las grasas que entran en su composición — y por consiguiente todas las preparaciones que pretenden estar hechas de los principios activos del aceite y que se ofrecen como sus sustitutos, son productos fraudulentos de la especulacion mercantil y del charlatanismo. Dichos preparados no contienen ninguna de las propiedades nutritivas y reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao, porque carecen de la grasa, que en la parte del aceite que nutre y alimenta — su composición tiene mucha semejanza con la de los COCKTAILS — y su uso puede en ocasiones causar perjuicios considerables á los enfermos por la gran cantidad de alcohol que invariablemente contienen — y otras substancias narcóticas, como el sulfato de estricnina.

Esas preparaciones, que se dicen contener los principios activos del aceite de hígado de bacalao, son especialmenente peligrosas para las criaturas, para los niños para las jóvenes y señoras, quienes por su naturaleza delicada y temperamento especial no pueden resistir sin grandes quebrantos para su salud los efectos deleterios del alcohol, de la estricnina y otras substancias enérgicas.

El aceite de Hígado de Bacalao es insustituible como alimento — como un reconstituyente poderoso de la sangre, de los tejidos, de los nervios y de los huesos — y el modo más racional de administrarlo, segun lo ha probado la experiencia de más de 30 años y segun la opinion universal de los médicos, es la EMULSION DE SCOTT, que está compuesta del aceite más puro y de otros ingredientes que aumentan considerablemente la eficacia nutritiva del aceite.

***

Studie aan Nederlandsche Hoogescholen en Rijk-Inrichtingen van Onderwijs.

Aan degenen die inlichtingen wenschen betreffende de studie aan de volgende Nederlandsche Hoogescholen en Rijks-Inrichtingen van onderwijs worden deze kosteloos verstrekt door de volgende commissie voor inlichtingen samengesteld door de Studenten-Afdeelingen van het Algemeen Nederlandsch Verbond:

Voor de Rijks-Universiteit te Leiden en voor algemeene inlichtingen:
A. Welcker, Morschweg 24, Leiden.

Voor de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam:
J. R. Kollewijn, Ruischstraat 10, Amsterdam.

Voor de Vrije Universiteit te Amsterdam:
D. Rumpff, Keizersgracht 162, Amsterdam.

Voor de Rijks–Universiteit te Utrecht:
J. Baart de la Faille, Mariaplaats-18, Utrecht.

Voor de Rijks-Universiteit te Groningen:
A. C. J. A. Greebe, Joz. Israëlstraat 95a, Groningen.

Voor de Technische Hoogeschool te Delft:
W. M. Roessingh van Iterson, Koornmarkt 65, Delft.

Voor de Rijks–Veeartsenijschool te Utrecht:
De Secr. van het Veterinair Studenten–Corps „Absyrtus", adres Rijks–Veeartsenijschool te Utrecht.

Voor de Rijks Hoogere Land– Tuin– en Boschbouwschool en de Rijksland-bouwschool te Wageningen:
De Secr. der Vereeniging „Studiebelangen" te Wageningen.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.	Marcb.		Zulia		Marcb.	
Aertrekt van NEW-YORK	Oct. 3	Oct. 10	Oct. 17	Oct: 24	Oct. 31	Nov. 7
Komt aan te LA GUAIRA	10	18	24	Nov. 1	Nov. 7	15
Vertrekt van „	12	19	26	2	9	16
Komt aan te PTO. CABELLO		20		3		17
Vertiekt van „		20		3		17
Komt aan te CURAÇAO	13	21	27	4	10	18
Vertrekt van „	13	21	27	4	10	18
Komt aan te MARACAIBO	14	22	28	5	11	19
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te CURAÇAO	17	26	Nov. 1	9	15	23
Vertrekt van „	18	26	1	9	15	23
Doet PTO. CABELLO aan		27		10		24
Doet LAGUAIRA aan	19		2		16	
Komt aan te NEW-YORK	26	Nov. 4	9	18	23	Dec. 2

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO